ANUL VII. No. 2026. O SINGURĂ EDIȚIE LUNI, 7 NOEMBRE 1894.

NUMERUL 15 BANI

ABONAMENTELE
INCEP LA 1 ȘI 15 ALE FIE-CĂREĬ LUNĬ
SI SE PLATESC TOT-D'A-UNA INAINTE

IN *Bucureștĭ* LA CASA ADMINISTRAȚIEĬ
DIN *Județe* și *Streinătate* PRIN MANDATE POȘTALE
UN AN ÎN ȚARĂ 30 LEĬ; ÎN STREINĂTATE 50 LEĬ
ȘASE LUNĬ . . 15 » » » 25 »
TREĬ LUNĬ . . 8 » » » 13 »

Un numer în streinatate 20 bani

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

Adevĕrul
LITERAR

NUMERUL 15 BANI

ANUNCIURILE
DIN *Bucureștĭ* și *județe* SE PRIMESC *numaĭ la Administrație*
DIN *Streinătate*, DIRECT LA ADMINISTRAȚIE și *la toate oficiele de publicitate*
ANUNCIURĬ LA PAG. IV . . . . . 0,30 b. linia
» » » III . . . . . 2,— leĭ »
» » » II . . . . . 3,— » »
INSERȚIELE ȘI RECLAMELE 3 LEĬ RÎNDUL.
La Paris, ZIARUL SE GĂSEȘTE DE VÎNZARE CU NUMERUL LA *kioșcul No. 192, Boulev. St.-Germain*

UN NUMER VECHIU 50 BANI

ADMINISTRAȚIA
PASAGIUL BĂNCEI NAȚIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

Director: ANTON BACALBAȘA

REDACȚIA
PASAGIUL BĂNCEI NAȚIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

CINE A 'NVINS?

Cititoriĭ îșĭ aduc aminte discuția urmată între diferitele ziare literare asupra arteĭ tendențioase și arteĭ pentru artă. Se știe că din discuția aceasta n'a ĭeșit nimic, fiind că ea a fost coborîtă la personalitățĭ, la injuriĭ, la tot soĭul de procedeurĭ foarte uzitate în polemicele politice.

Acuma, după un an de luptă, după un an în care reaoa-credință saŭ ignoranța ne-a trunchiat părerile, s'ar cuveni să facem bilanțul activitățiĭ literare a țăriĭ noastre. S'ar cuveni să vedem ce influență aŭ avut discuțiile critice, să cercetăm cine a înrîurit maĭ mult asupra producțiunilor: arta pentru artă orĭ arta cu tendințĭ?

De la 'nceput, judecată noastră ar putea fi pusă la carantină, de vreme ce sîntem interesațĭ în cauză, ca uniĭ carĭ am luat parte directă la luptă. Totușĭ, sperăm că după ce ne vom fi dat părerea, vom scăpà de acuzarea că sîntem părtinitorĭ.

In adevăr, răspunsul cel maĭ nimerit la întrebarea dacă arta pentru artă orĭ arta tendenționistă a influențat maĭ mult asupra tinerilor, este că *nicĭ una* n'a avut vre-o putere.

Căutăm operele care aŭ apărat anul acesta, — și nu le vedem. Două singure lucrărĭ, *Poeziĭ* de Artur Stavri și *Poeziĭ* de Gheorghe din Moldova, sînt niște volume care nu pot fi datorite polemiceĭ noastre, fiind-că aproape în întregimea lor sînt anterioare acesteĭ polemicĭ.

Incolo, n'a apărut maĭ nimic. D. Roman, care ar trebui să ne măgulească, — fiind că e maĭ mult de cît tendențios, — are nenorocirea de a nu putea fi trecut printre artiștĭ.

Restul? Restul se mărginește la o sumedenie de reviste așà zise literare, maĭ mult saŭ maĭ puțin ridicule. Despre acestea nu poate fi vorba, cînd se discută de progresele arteĭ.

Una declară că apare pentru ca să ducă lupta contra naturiĭ:

> Numaĭ prin *asemănarea* și comunicarea sentimentelor, două suflete se pot *uni* și *să* hotărască, în mergerea vĭețeĭ, o frățească alianță în lupta vecĭnic redeschisă *contra natureĭ*.

Foarte frumos și foarte nobil. Natura asta ingrată, care nu vrea să dăruĭască talent revisteĭ *Graĭul*, trebuĭe combătută în mod energic.

Dar unde-ĭ arta?

Alta, numită *Albina*, zică că a apărut fiind-că nu se maĭ poate sustrage de la lupta pentru *ceĭ de jos*, — fără să-șĭ dea seama că o revistă proastă compromite și pe ceĭ *de jos*, și pe ceĭ *de sus*, din capul revisteĭ.

O a treĭa, care vrea să treacă drept *Icoana Vremeĭ*, iarășĭ strașnic de tendențioasă, cuprinde numere din ce în ce maĭ lugubre.

E dar natural să te întrebĭ: care teorie artistică a 'nvins? Și e natural să constațĭ, — vaĭ! — că nicĭ una.

Lucru foarte cĭudat, dacă aĭ orĭ-cît de puțin tortura adevăruluĭ și a esteticeĭ, tovarășiĭ aceștia te umilesc maĭ la urmă. Cum este cu putință să se producă așà de mult și așà de slab? Cum este cu putință ca, aproape vreme de un an, să nu răsară un talent, să nu poțĭ constatà o lucrare maĭ de seamă?

Lipsa asta de lucrărĭ literare se datorește în mare parte tocmaĭ faptuluĭ că toțĭ cîțĭ ar putea scrie găsesc nimerit să-șĭ pĭardă activitatea în tot felul de revistuțe și de gazete, maĭ mult saŭ maĭ puțin trecătoare.

Ce se poate face într'o gazetă literară, ca artă propriŭ zisă?

Nimic, saŭ aproape nimic, chiar dacă scriitorul nu-ĭ lipsit de talent. Cînd însă, pe lîngă faptul că 'ntr'un ziar nu se poate face artă, se maĭ adaogă incapacitatea producătorilor, —atuncĭ ĭe jalnic de tot.

Nicĭ vorbă, trăim într'un timp foarte puțin priitor operelor de artă. Fie-care 'șĭ face profesia de credință artistică, — dar nimic maĭ mult.

Să maĭ așteptăm un an.

Anton Bacalbașa

MORȚIĬ
— DUPĂ LENAU —

Cînd flacările poezieĭ,
S'or potoli, și-o sta să bată
Inima mea, — cu ea o dată
Redă-mă, moarte, vecĭnicieĭ.

Redă cenușeĭ mele 'nghețul
Și viață n'o lăsa să poarte:
Că mult a pătimit. — O moarte,
Reĭa-țĭ cu tine cîntărețul...

D. D. Anghel.

GALERIA LITERARA

V. A. URECHIĂ

S'a vorbit în zilele din urmă așà de mult despre D-l V. A. Urechiă, ba ca președinte al Ligeĭ, ba ca senator, ba ca prof.sor, ba ca persoană particulară, în cît ĭerà peste putință ca sub-semnatul să nu-șĭ aducă aminte că acest multiplu personagiŭ maĭ are o personalitate: pe acea de *literat*.

Pasiunea pentru literatură s'a arătat la D-l V. A. Urechiă încă de pe vremea cînd se numia Vasile Popovicĭ—pentru că obiceĭul de a-șĭ schimba personalitatea, după împrejurărĭ saŭ după fantazie, ĭe foarte vechĭŭ la acest autor.— Această pasiune l'a urmărit și pe cînd iscălia Vasile Alexandri,—nume pe care a fost nevoit să-l părăsească din pricină că se însărcinase maĭ nainte altcineva să-l ilustreze. Devenit pe urmă Vasile Alexandrescu și-a maĭ adăogat numele unuĭ om care nu maĭ putea să protesteze, de oare-ce ĭerà răposat de vr'o două veacurĭ,—numele cronicaruluĭ Urechiă.

Și maĭ mult i s'a fixat pasiunea pentru literatură și pentru istorie în urma cunoștințeĭ ce a făcut în Spania cu autorul dramatic Lope de Vega și cu istoriciĭ Ocampo, Morales, Zurita, Garivay, Muntaner, Mariana, Moncada, etc.

Din Spania s'a întors licențiat în nu se maĭ știe carĭ științe, de oare-ce în urma unuĭ accident maritim diplomele i s'aŭ înecat în marea Mediterană. I-a rămas însă cunoștința luĭ Lope de Vega și a luĭ Ocampo, Morales, Zurita, etc., cunoștințe foarte prețioase pentru activitatea literaro-istorică pe care avea s'o înceapă.

Așa, în colaborație cu Lope de Vega a scris diferite piese teatrale, dintre carĭ unele s'aŭ jucat pe scena Teatruluĭ național într'o vreme care ĭerà maĭ priincioasă pentru drame decemviriane și spanaitomacrișiene.

Cît pentru istoriciĭ Garivay, Muntaner, Mariana, Moncada, etc., aceștia ĭ-aŭ ajutat a face magistrale studiĭ,—ca și Willeharduin, sire de Joinville, Froissart, Filip de Comines și nenumărațĭ alțĭ iluștri scriitorĭ ca aceștia, al căror nume împodobesc cu profuziune scrierile sale istorice.

In aceste scrierĭ se știe că D-l V. A. Urechiă a arătat negru pe alb cum «Miron Costin a ajuns la concluziunile științeĭ, cu secule maĭ nainte de atîțĭ nemuritorĭ lucrătorĭ în ogorul științific, în ogorul istorieĭ, la apusul Europeĭ», și cum revoluția franceză de la 1793 n'a fost de cît o palidă imitație a revoluțieĭ luĭ Horia și Cloșca de la 1784.

Pentru aceste și alte ca aceste descoperirĭ istorice, nu se putea neapărat ca D-l V. A. Urechiă să nu fie ales membru al Academieĭ romîne. De asemenea D-sa trebuia negreșit să fie numit profesor de istoria națională la Universitate.

De aci și pînă la demnitate de ministru al cultelor și instrucțiuniĭ publice nu maĭ ĭerà de cît un pas de făcut, și D-l V. A. Urechiă l-a făcut și pe ăsta. Ca ministru a dat naștere la celebrele șapte proĭecte de legĭ, din carĭ însă n'a ajuns să realizeze de cît pe cel maĭ important: înconjurarea grădinilor Universitățiĭ cu un grilaj.

Cu toate meritele sale pentru literatură și instrucție, — între carĭ nu trebuie să uităm și fabrica de bacalaureat ce instalase într'o vreme la șosea — D-l V. A. Urechiă n'are însă de cît un singur admirator pasionat, pe Macedonski, după cum și Macedonski n'a avut de cît o singură leafă grasă—p'acea pe care ĭ-a dat-o Urechiă, și o singură decorație, idem.

De decorat, a maĭ decorat Urechiă cu medalia de aur *Benemerenti* și pe Regele; da ce-ĭ pentru asta *o singură* monedă de aur?!

ZIG.

POEMELE VIEȚEI

I
LA MORGA

Garđiștiĭ aŭ găsit-o moartă
Pe stradă, vînătă de frig,
Și către Morga aŭ pornit-o, —
Fără coșciug și fără drig.

Era o bĭată rătăcită,
Prostituindu-se pe banĭ,
Cu tinerețea zdrențuită
Abia la opt-spre-zece anĭ!

Iubitul eĭ, — poetul palid, —
Un visător frumos și trist, —
O 'nțelegea și o ĭertase,
Precum pe Magdalena, Krist!

Și pe cînd ea la Morga zace
Sub fereastraĭe și scalpele, —
El o așteaptă în mansardă,
Și-o caută mereŭ prin stele....

Traian Demetrescu.

FURTUL CU EFRACȚIE

— Dela Parchetul Curțiĭ de Apel din Iașĭ —

In *Monitorul Oficial* cu No. 130 din 14 Septembre a. c. s'a publicat un discurs al d-luĭ Procuror general al Curțiĭ de apel din Iașĭ, rostit cu ocasiunea deschidereĭ nouluĭ an judecătoresc.

In acel discurs d. Procuror general de la Iașĭ — nu știm cum îl chiamă, pentru că «Monitorul Oficial» nu-ĭ publică numele[1]) — a luat la refec pe jurațiĭ noștriĭ, ci că sînt prea indulgențĭ și prea achită afară din cale pe acuzațĭ, din pricină că sînt (jurațĭ) ignoranțĭ, hatîrgiĭ și chiar venali—așa tratează d-luĭ pe jurațiĭ noștri— și zice că ar trebui desființațĭ, fiind un pericol social!

Ne împărtășind opinia d-luĭ Procuror general asupra juraților, de oare-ce subsemnatul are onoarea d'a fi juratofil, mă hotărîsem să'ĭ răspund prin presă. Dar o împrejurare neprevăzută mă făcu să renunț la hotărîrea mea: Răsfoind — pentru consultare—între alțĭ autorĭ și pe Garofalo și pe Faustin Hélie, cu jale și cu mîhnire am constatat că discursul în chestie este — «în cea maĭ mare parte»—pardon.... furat din aceĭ autorĭ. Și atuncĭ mĭ-am zis: La ce să răspunzĭ luĭ Garofalo și Faustin-Hélie? Aŭ fost alțiĭ maĭ procopsițĭ ca mine, care le-aŭ răspuns înnaintea mea.

Și cugetînd ast-fel, am întors condeĭul și foaĭa pe partea aĭaltă și în loc de răspuns, cu regret mă hotărîĭ să fac un denunț.

Iar ca să nu mi se spue că sunt calomniator, am așternut frumușel pe două coloane paralele atît textele originale ale hoților de păgubașĭ, cît și.... vorba aia a d-luĭ Procuror general.

Iată-le:

Monitorul Oficial No. 130 de la 14 Septem. 1894 pag. 4507.	**Garofalo.—La Criminologie, pagino 368.**
Juratul este, în genere, lipsit de aptitudinea saŭ exercițiul necesar pentru examinarea critică a indiciilor, dovezilor și argumentelor pro saŭ contra în procesele unde *culpabilitatea nu e de îndată evidentă.*	*...Soit à cause du manque d'aptitude ou d'exercice nécessaire pour le labeur critique des indices, des preuves, et des arguments pour et contre dans les procés où la culpabilité n'est pas évidente au premier abord.*
. . . .	. . . .
Cînd apărarea ĭe reprezentată de un orator cu oare-care renume, de un avocat-deputat, bucurîndu-se de simpatia populară, jurații etc.	*Lorsqu'un orateur célébre, un député-avocat jouissant de la sympathie populaire prend la défense d'un accusé, les jurés etc.*
. . . .	. . . .
Idem pagina 4508	**Idem, idem.**
In orașele mici, jurațiĭ din localitățile vecine.... trag la acelaș han etc.	*Dans les cours d assises des petites villes, les jurés arrivent de différents endroits, ils demeurent dans la même auberge etc.*

Acum câte-va mostre din Faustin-Hélie, care a fost furat maĭ gros.

Idem pag. 4510.	**Faustin-Hélie. Traité de L'Instruction criminelle. Vol. 7 p. 100.**
Juriul considerat ca instituțiune pur juridică este el un element esențial al administrațiuneĭ justițieĭ? Iată întrebarea, la care trebue să rĕspundem in mod deslușit. Căcĭ nu e de ajuns ca juriul să ocrotească drepturile cetățenilor dacă atinge dreptul justițieĭ.	*Le jury, considéré comme une institution purement juridique est-il un élément essentiel de l'administration de la justice? Telle est la première question qu'il faut poser, car il ne suffirait pas qu'il put protéger les droits des citoyens, s'il portait atteinte aux droits de la justice.*
Primul principiŭ al veri-căreĭ societățĭ este o justiție imparțială și fermă, luminată și independentă.	*La justice, telle qu'elle doit être pour faire régner l'ordre, impartiale et ferme, éclairée et indépendante, est le premier principe de toute société.*
Dacă juriul nu conduce la adevĕrul judecătoresc, daca rătăcește justiția și o îndepărtează de la felul eĭ, nu trebue stat la îndoială ca să respingem această instituțiune.	*Si le jury....ne conduit pas à la verité judiciaire, s'il peut egarrer la justice et la faire dévier de sa fin, il ne faut pas hésiter à le rejeter.*
. . . .	. . . .
	Idem pagina 103
Daca avem magistrați care în acelaș timp judecătorĭ și jurați, pot întruni și îndeplini ambele funcțiunĭ cu o competință excepțională la ce maĭ servesc jurațiĭ?	*Que servent les jurés si les juges permanents, déliés du joug des preuves legales, juges et jurés à la fois, peuvent réunir les deux fonctions?*
Nu este maĭ rațional de a încredința sarcina acestor din urmă, unor bărbațĭ carĭ unesc știința legilor cu experiența faptelor, carĭ posedă o instrucțiune superioară și o inteligență încercată?	*N'est-il pas raisonable de confier à des hommes qui joignent à la science des lois l'experience des faits, qui ont une instruction supérieure et une intélligence éprouvée.*
Pentru ce acest element al juriuluĭ strein ordineĭ judecătorești, cînd ordinea judecătorească ajunge pentru îndeplinirea întregeĭ sale misiunĭ?	*Pourquoi cet élément du jury, étranger à l'ordre judiciaire quand l'ordre judiciaire suffit à l'accomplissement de toute sa tâche?*

....Și așa maĭ departe.

Notațĭ că Faustin-Hélie *nu ĭeste adversar al juriuluĭ*, din contra ĭeste unul din *apărătoriĭ* luĭ, dar în paragrafele reproduse maĭ sus ĭel discută *ipotetic*, în cazul cînd jurațiĭ nu ar îndeplinì condițiunile de aptitudine pentru judecarea chestiunilor de fapt; în urmă însă arată și dovedește că eĭ întrunesc aceste condițiunĭ și *susține juriul* cu mult talent. Dar D-l Procuror-general copiază aceste argumente ipotetice ale luĭ Faustin-Hélie și se servește de ele în potriva *juraților din țara noastră*.

Așa că ĭe nostim? Și cînd te gîndeștĭ că procuroriĭ generalĭ sînt însărcinațĭ cu urmărirea crimelor și delictelor și cu darea în judecată a autorilor lor!!

Și cînd te maĭ gîndeștĭ că D-l Procuror general cu pricina se plînge de indulgența juraților noștriĭ!

Heĭ, D-le Procuror general, dacă jurațiĭ nu ar fi indulgențĭ și dacă furturile literare le-ar judeca ĭeĭ, mulțĭ procurorĭ generalĭ ar renunța la gustul d'a maĭ ține discursurĭ la ocasiunĭ solemne. Dar poporul nostru ĭe b înd și iertător și furturile literare nu se pedepsesc din nenorocire. Ĭele nu se judecă de cît de opinia publică și de... ministrul justițieĭ, cînd autoriĭ lor sînt magistrațĭ ca D-ta.

Terminînd, dă-mĭ voe să-țĭ fac o întrebare: Așa ĭe că erà maĭ bine daca imitaĭ pe colegul de la Bucureștĭ — actualmente consilier la Inalta Curte de Casație - și delegaĭ pe un procuror de secție cu ținerea discursuluĭ de deschidere? Aĭ fi rămas cel puțin filosof și n'aĭ maĭ fi avut durerea d'a te vedea pus pe 2 coloane.

A fost maĭ șiret fostul D-le coleg care n'a căutat să se recomande prin asemenea fleacurĭ și — în astă privință — a fost maĭ modest ca D-ta pentru că nu s'a amestecat în lucrurĭ, în care nu se pricepe. Și iată-l astă-zĭ mare judecător la înaltul divan! Ĭe mare lucru să fiĭ filosof în ziua de astă-zĭ!

Saŭ cel puțin daca aĭ ținut numaĭ de cît să țiĭ un discurs, cine te-a pus să'l publicĭ în *Monitorul oficial*?! D-ta nu știaĭ că *verba volant*, dar *scripta manent*? Și că în acest caz se poate întîmpla să se găsească cîte un Scotolicĭ, care n'are de lucru și s'apucă să răsfoiască prin autoriĭ...originalĭ și descopere... vorba aĭa și atuncĭ te dă în vileag?

Și de...nu ĭe frumos, maĭ ales pentru un procuror general!

SCOTOLICĬ.

1) După minuțioase cercetărĭ, am putut afla că acest domn procuror-general se numește Șutzu. — *Nota Redacțieĭ.*

LITERATURĂ JUBILARĂ

O serbare oficială după alta... Biețiĭ barzĭ de ocazie n'aŭ avut nicĭ vremea să răsufle. De-abia a răsunat glasul hodorogit al rimelor «căcĭ iat-o că a sosit, dorul ni s'a împlinit» și «să coc vișinele (?!) și ne vin reginele», — și a și venit rîndul «jubileuluĭ pe care, de la Tisa pîn'la mare, tot romînul îl serbează și la mulțĭ anĭ vĕ urează»...

> Să fițĭ ceĭ maĭ fericițĭ
> Pînă 'n vremĭ îndepărtate.
>
> Tată bun și mamă blîndă
> Să ne fițĭ și 'n viitor:
> Să iubițĭ acest popor
> Ce iubirea luĭ plăpîndă
>
> Vine astă-zĭ să depună
> Lîngă tronul vostru 'nalt.

Parcă-l vezĭ, sĕrmanul bard surmenat, cum asudă.

Sunt în lumea asta o mulțime de lucrurĭ greŭ de explicat. Unul din cele maĭ ciudate însă ĭe de sigur mania asta atît de întinsă a unor oamenĭ carĭ în toate zilele obicĭnuite ale anuluĭ sînt niște bunĭ și liniștițĭ burghejĭ, dar cum s'o ivì vr'o ocazie cevà, vr'un jubileŭ de pildă, devin ferocĭ și să dedaŭ cu o detestabilă pasiune la masacrarea ritmelor și rimelor romîne.

Ce-or fi avînd oameniĭ ăștia cu biata poezie? Admit bucuros că se simt mișcațĭ biețiĭ de o serbare familiară oarecare; în ast-fel de împrejurărĭ însă par'că obiceiul neamuluĭ ĭerà să închinĭ cu: «Haĭ noroc și la mulțĭ anĭ» saŭ alt-cevà așà, ĭar unele urărĭ în versurĭ ĭeraŭ și ĭele niște formule tot ca asta.

Așa ĭerà la serbărĭ familiare, la jubileurĭ, la anul noŭ...

La anul noŭ de pildă. Odinioară se zicea pur și simplu: «La anul și mulțĭ anĭ» și «să tràițĭ, să 'mbătrînițĭ, ca un mĕr, ca un pĕr, ca un fir de trandafir», etc. Istoria a uitat să însemneze numele aceluĭ criminal care maĭ întîĭŭ a încercat să rupă cu această nevinovată tradiție. Destul însă că azĭ te pomeneștĭ cu toțĭ factoriĭ poștalĭ, fanaragiiĭ, măturătoriĭ și pînă și cu funcționariĭ societăților de pompe nocturne devenițĭ poețĭ de ocazie:

> Aurora astă-zĭ pare
> Maĭ mîndră și maĭ voĭoasă...

Saŭ:

> Pe ploaie ca și pe ninsoare
> Toată ziua alergăm
> Ca să fițĭ bine servițĭ
> Și să zicem să trăițĭ.
>
> Anul noŭ cu fericire
> Să vă dea tot ce dorițĭ..

Fără voie a trebuit să-mĭ aduc aminte de aceste producțiunĭ poetice ale fanaragiilor, astă-zĭ cînd ne inundă rimele giuvaergiilor și ale altor bresle maĭ subțirĭ. Asemănarea ĭe atît de mare, nu numaĭ în ce privește înălțimea inspirațieĭ, ci și felul de *desfacere* a acestor opere literare și rentabilitatea lor, — în cît a vorbì de unele fără a-țĭ aduce aminte de cele-l'alte, ĭe peste putință.

Asemănarea s'ar putea duce și maĭ departe: nu întotdeauna fanaragiiĭ înșișĭ sunt autoriĭ *poiziilor* prin carĭ îțĭ urează anul noŭ cu fericire, — și tot astfel giuvaergiiĭ, deși în alte ocaziĭ sunt în stare să rimeze și eĭ: «mărțișorĭ și mărțișoare, pentru domnĭ și domnișoare», — la ocaziĭ maĭ solemne pun și eĭ pe alțiĭ să se entuziasmeze în locul lor, iar eĭ iscălesc și se mulțămesc numaĭ cu profitul.

In privința asta, pe toțĭ ĭ-a întrecut de astă dată d. Nae Petrescu, un onorabil care șĭ-a luat însărcinarea să se entuziasmeze, cu ocazia jubileuluĭ, în numele femeilor sărace din capitală.

Această producțiune a d-luĭ Nae Petrescu fiind capo-d'operă, culmea genuluĭ literar despre care vorbim aci, nu ne putem opri d'a nu o reproduce în întregime.

Iat-o:

> Astăzĭ este un quart de Secol, ce a trecut ca un vis,
> Pentru întreaga Românie, dispăruțĭ ca 'ntr'un abis.
> De când fostul Domnitor, Carol I iŭ, astă-zĭ Rege,
> Cu a noastră Mamă Regină s'a cununat după Lege.
> Astăzĭ Majestatea Lor, cu întregul lor popor
> Nunta zisă de Argint, o serbează pe al Lor tron.
> Noĭ femeile sărace, membre de la «Salvator»;
> Cu comitetele noastre, și bătrênul fondator
> Adunate, ca o turmă, am venit cu bucurie
> Chiar în curtea cea Regală, toate 'n mare veselie,
> Ca în numele ce'l poartă a noastră Societate
> Să Le urăm anĭ ferice în deplină sănătate.
> Vivat, zicem, să trăiaseă, perechea nóstră Regală
> Cu ai Lor Moștenitori, sceptrul și a Lor corónă,
> Si din Neam în Neam să fie, Unul altui Succesor
> La Tronul țăreĭ Române, acuma și'n viitor;

NB. Poesie de N. Petrescu, fondatorul Societățeĭ «Salvatorul», care societate a fondat'o prin milă și o misă de înscriere depusă de femeile sărace a 50 banĭ de persoană.

Și iată cum d. Nae Petrescu și ceĭlalțĭ ca dînsul fac operă de antidinasticism fără să vrea. Dar noĭ nu sîntem un ziar politic și aceste opere ne interesează numaĭ din punctul de vedere literar. Lăsăm la o parte și chestia cine a dat voie d-luĭ Nae Petrescu să-șĭ bată joc cu atîta cruzime de niște biete femeĭ carĭ de sigur n'aŭ ideie despre crimele ce sĕ comit în numele celor 50 de banĭ misă lunară ce li se încasează.

Din punctul de vedere literar credem însă că nu s'ar putea în de ajuns atrage atenția lumiĭ sănătoase asupra acestor fel de criminalĭ inconscienți carĭ amenință din ce în ce maĭ mult a compromite cu desăvîrșire nu numaĭ invenția tiparuluĭ, dar și graĭul omenesc.

In vremurile astea, când s'aŭ născocit leacurĭ în contra turbăriĭ și a altor boale ce se credeaŭ odată incurabile, poate că se va găsi cineva care să inventeze un leac și împotriva rimomanieĭ cronice.

Cr.

SFÎRŞIT DE TOAMNĂ

Ca horbotă sĕ vĕd frumoşiĭ
Norĭ prin văzduhul liniştit
Şi unde-ĭ soarele-asfinţit
Par străveziĭ perdele roşiĭ.

Pe 'ntinsul cîmp de-a rostogolul
Aleargă spiniĭ albĭ de'nsamnă
Tristeţa, liniştea şi golul
Unuĭ vîrziŭ sfîrşit de toamnă.

Da-ĭ vreme-atîta de tărzie
Ş'aşa-ĭ de cald, că 'ncepe iară
Şi frunză tînără să 'nvie
Şi albe florĭ de primăvară.

Ca mîne o să cadă bruma,
Ca mînĭ pe-aicĭ de-o să maĭ viĭ
O sĕ 'ntîlneştĭ în cale numa
Tristeţa zilelor pustiĭ.

Şi 'n toamna lungă ce 'ntărzie
Vom trece ca şi-odinioară,
Că neschimbat'o să rămîe
Eterna noastră primăvară.

Coresi.

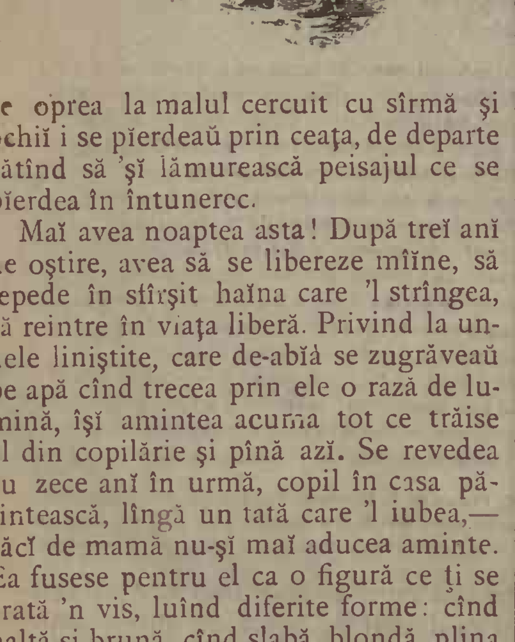
DIN VĬAŢA MILITARĂ

LIBER

Din ce în ce se stingea zgomotul cazarmeĭ. Odată cu soarele care se culcase după un deal, toată vĭaţa cazarmeĭ se potolea. Din cînd în cînd cîte un soldat întîrziat pe afară, intrà repede pe scările de la uşe, în dreptul căreĭa santinela se mişcà în dreapta şi în stînga. Sus, la ferestrele luminate, se arătaŭ trecînd repede soldaţĭ carĭ se urcaŭ pe paturĭ ca să cotrobăĭască prin răniţile înşirate pe poliţĭ, şi umbrele dispăreaŭ, din ce în ce maĭ puţine.

In curtea întinsă, un maĭdan imens pe malul Dunăreĭ, tăcere. De departe vuià sgomotul oraşuluĭ ca o şoaptă uriaşe, confuză, şi se auzea a rare o notă strînsă de gît de la lăutariĭ berărieĭ vecine. Pe apă, pustiŭ, catartele nemişcate se 'ntunecaŭ mereŭ în ceaţa ce se întindea amestecînd în noapte apa cu aĭerul, ca o mare de gaz ce stăpînea peste tot.

Căprarul Alexandru Vintileanu se plimbà singur prin curte. Incheĭat în tunica «de cazarmă», cu bonetul pe ceafă şi cu mîĭnile la spate, el tăĭa curtea cu paşĭ leneşĭ, ne potrivițĭ. Une orĭ

se oprea la malul cercuit cu sîrmă şi ochiĭ i se pĭerdeaŭ prin ceaţa, de departe cătînd să 'şĭ lămurească peisajul ce se pĭerdea în întunerec.

Maĭ avea noaptea asta! După treĭ anĭ de oştire, avea să se libereze mîĭne, să lepede în sfîrşit haĭna care 'l strîngea, să reintre în vĭaţa liberă. Privind la undele liniştite, care de-abĭà se zugrăveaŭ pe apă cînd trecea prin ele o rază de lumină, îşĭ amintea acuma tot ce trăise el din copilărie şi pînă azĭ. Se revedea cu zece anĭ în urmă, copil în casa părintească, lîngă un tată care 'l iubea,— căcĭ de mamă nu-şĭ maĭ aducea aminte. Ea fusese pentru el ca o figură ce ţi se arată 'n vis, luînd diferite forme: cînd naltă şi brună, cînd slabă, blondă, plina de duĭoşie. O pĭerduse cînd el n'avea decît şapte anĭ, şi de-abĭà dacă-ĭ putea reconstitui icoana după un portret vechĭŭ pe care 'l văzuse în fruntea albumuluĭ...

Ce-ĭ rămăsese din toată copilăria? Cîteva amintirĭ vagĭ nicĭ triste nicĭ vesele, care se pĭerdeaŭ în noaptea vremiĭ, aci un prieten cu care se jucase, aci o servitoare care-ĭ spunea bazme de care nu-şĭ maĭ aducea aminte decît în fâşiĭ desperechiate... încolo o banalitate ce nu se putuse încrustà în memorie. Dar în cadrul strîns unde se 'nghesuĭaŭ nedesluşite întîmplările trecute, claĭe peste grămadă, fără ordine chronologică şi fără ca una să se ridice de-asupra alteĭa: în vălmăşagul de nume propriĭ de-abĭà reţinute, de chipurĭ şterse, de crîmpeĭe de vorbe care-ĭ răsunaŭ fără nicĭ un înţeles, de fapte indiferente, — o singură imagine rămăsese aceĭaşĭ. Ea singură maĭ sprijinea monumentul copilărieĭ, îl însenină, îl acoperea par'că în părul eĭ blond, îĭ dedea din strălucirea ochilor eĭ albaştrĭ.

Copilărise cu ea de mic. Ea n'avea mamă, cum el n'avea tată. Elisa Murgăşanu erà frumoasă şi sveĭtă şi bună. Copiĭ, se jucaŭ ceasurĭ întregĭ, şi trebuĭà să intervie glasul mameĭ saŭ glasul tateĭ, ca să-ĭ facă să nu maĭ alerge.

— «Nu vă urcaţĭ pă movilă! Alecule. dă-te jos din salcîm! O să vă rupeţĭ hainele!»

Şi trebuiaŭ să se execute, întotdeauna cu părere de răŭ că se despart...

Maĭ tîrziŭ, ea aproape domnişoară, el băiat de gimnaziŭ, aŭ continuat să se joace, de astă dată cu maĭ puţin sgomot. Intre eĭ apăruse dejà sfiala vîrsteĭ; cu toate astea eraŭ tot frate cu soră, amîndoĭ ĭubindu-se de o potrivă cu o ĭubire pe cît de adîncă, pe atît de nevinovată...

Caporarul privea pe apă, unde se lămurea cîte o lumină, o barcă plutind uşor, departe, maĭ departe ca visul copilărieĭ luĭ...

Acum îşĭ aducea aminte scena cea mare.

Tat'său, un funcţionar vechiŭ, erà mutat în alt oraş, şi trebuià să plece în două zecĭ şi patru de ceasurĭ. I-a spus vestea asta pe seară, şi i-a trecut prin inimă ca un fier roşu. Maĭ întîiŭ n'a ştiut nicĭ el de ce. Incetul cu încetul însă a simţit că aceea ce 'l durea aşa de crud erà despărţirea de Elisa. Intr'un suflet s'a dus la ea. Erà singură 'n grădină, cînd a venit să-ĭ spuĭe şi să-şĭ ĭa rămas bun. Ce cĭudat sentiment a 'ndurat! Avea şapte spre-zece anĭ acuma şi nicĭ odată nu 'ncercase în faţa asteĭ copile de cincĭsprezece alt-ceva de cît o prietenie de copil. Şi cu toate astea! Acum cînd trebuĭaŭ să se despartă, amîndoĭ vedeaŭ că se iubeaŭ maĭ mult decît atîta... In umbra sercĭ, sub coperişul salcîmuluĭ înflorit, aŭ căzut unul în braţele celuĭ-l-alt şi s'aŭ îmbrăţişat pentru 'ntîĭa oară, cu patimă, nebuneşte, şi aŭ plîns cele maĭ sfinte lacrămĭ....

De acì încolo, un punct negru în memorie, ca o piatră grea peste un mormînt de suvenirurĭ...Ştià că a plecat, că a venit la gară, că aŭ vorbit puţin, că şĭ-aŭ strîns mîna cu căldură, că a văzut-o, că a bănuit-o că plînge..,; apoĭ, ca să evite de a plînge şi ĭel, s'a urcat în vagon şi a tăiat emoţiunea cu glume ce-ĭ sfîşiaŭ inima:

— «Lizi, vezĭ să îngrijeştĭ de pisică, pune-ĭ clopoţeĭ la urechĭ...»

Iar Lizi, nemişcată, zîmbea printre lacrămĭ...

Şi apoĭ? Pustiŭ! S'a stabilit în alt oraş, şĭ-aŭ scris scrisorĭ copilăreştĭ, pline de căldură şi cu o ortografie îndoioasă, într'un stil de roman prost... pînă 'ntr'o zi cînd scrisorile luĭ aŭ rămas fără răspuns. Nu 'l maĭ ĭubea? Murise? Ĭerà supraveghiată? N'a ştiut nicĭ odată. Iĭ rămăsese un portret pe care'l purta cu ĭel. Ĭeraŭ ĭeĭ amîndoĭ, fotografiaţĭ la ţară de un fotograf ambulant... Nişte liniĭ şterse, cenuşiĭ, în care numaĭ cu bunăvoinţă recunoştea trăsăturile ĭeĭ, ochiĭ ĭeĭ frumoşĭ. Ea stetea pe scaun, el, în picioare lîngă dînsa, o privea, — saŭ i se părea luĭ c'o priveşte, căcĭ fotografia rămînea un mister în privinţa asta...

Maĭ tîrziŭ, peste un an, tat'său a fost dat afară din slujbă, cînd se schimbase guvernul. După un an de mizerie neagră, în care vînduse tot ce aveaŭ maĭ scump în casă: cerceiĭ de aur aĭ mameĭ, portrete cu rame poleite, lampa cea mare de tavan, tacîmurile de argint, pînă şi inelul luĭ de logodnă,— bătrînul a apucat darul beţieĭ. In fie-care dimineaţă la cafenea, dacă vre-un cunoscut maĭ milos îĭ dedea un franc, ĭel îl schimba pe ţuică. Il aduceaŭ acasă plin de noroiŭ, sălbatec, aĭurînd, nerecunoscînd pe nimenĭ,—pînă 'ntr'o zi, beat, fără cunoştinţă, s'a aruncat sub roatele unuĭ tren ...şi l'aŭ îngropat în socoteala Comuneĭ, seara.

Toate astea şi le amintea căprarul într'o dezordine de gîndirĭ.

El întrerupsese şcoala de maĭ multe orĭ, odată fiind-că fusese bolnav greŭ;

altă-dată, ca să poată trăĭ, intrase a cincea roată la căruţă într'o cancelarie; maĭ tîrziŭ locul ĭ-a fost ocupat de un bacalaureat în urma unuĭ concurs la care se băteaŭ vre-o şaĭ-spre-zece inşĭ. Intr'o bună dimineaţă, cînd împlinea nouă-spre-zece anĭ, s'a dus voluntar în armată.

Cu cele patru clase pe care le avea, pusese de gînd să se facă ofiţer.

Insă una după alta aŭ venit desiluziile. Disciplina, vĭaţa groaznică între zidurile păzite de baionete, bătăile pe care le vedea împrejurul luĭ, toate sfîrşiră prin a-ĭ naşte'n piept revolta. Nenorocul luĭ îl adusese în compania celuĭ maĭ brutal dintre căpitanĭ. După încercărĭ de tot felul, după nesupunerĭ micĭ, după hărţuelĭ de toată ziua, s'a ales că în treĭ anĭ n'a ajuns de cît căprar. Privind la cele două galoane de lînă cusute la mînică, îl coprindea o ironie tristă. Atîta meritase ĭel? Ĭerà maĭ bun, maĭ activ, maĭ inteligent sergentul Berechet, care se pregătea dejà pentru şcoala divizionară, după ce 'nvăţase la reghiment a scrie pe nisip şi a ceti cu cercurĭ de hîrtie puse de-asupra slovelor?... Sergentul Berechet, care lua în totdeauna stînga drept dreapta, şi căruĭa maiorul, propunea să-ĭ lege la un picior fîn şi la altul paĭe, nu erà nicĭ maĭ cetit nicĭ maĭ deştept; dar erà omul de 'ncredere al căpitanuluĭ şi căpitanul îĭ zicea tot-deauna că ĭe...instructor sever şi «bun militar».

El, el nu meritase să fie de cît căprar!...

Dar acuma zîmbea. Treĭ anĭ trecuseră şi în sfîrşit avea să fie liber.... Cu cît treceaŭ ceasurile, cu atîta se simţea maĭ agitat, ca'n ajunul unuĭ eveniment mare. După o călătorie lungă prin valurĭ furtunoase, după o călătorie în care adeseorĭ fusese aproape să se dezrobească de stîncĭ, ajungea la mal!

Privì din noŭ pe apă. Barca de adineaorĭ, care i se păruse că ajunsese la ţărm, săltà încă pe valurĭ...Oare ţărmul *luĭ* nu erà tot aşà de departe? Nu ĭerà o ficţiune a'nchipuireĭ? Nu-şĭ făcea iluziĭ, cînd i se părea că malul ĭe aproape? Da, în noaptea asta se culcà încă rob între zidurĭ, şi mîĭne avea să fie liber... Insă cum? Ce fel ĭerà libertatea asta? A cunoscut-o el vre-odată. La 19 anĭ, cînd îşĭ tîrîse pingelele rupte pe pragul cazărmiĭ, nu ĭerà încă liber? Ce 'l împinsese atuncĭ la robia asta, pe care o numeaŭ *voluntară*? Şi acum, după treĭ anĭ. nu se găsea tot cum intrase? Ce avea să facă? Unde vrea să se ducă?

La uşa cazărmiĭ se făcu o mişcare. Apărù gornistul şi începù să sune prelung şi trist stingerea luminărilor....

Luna bătea acum în ferestre, amestecînd razele eĭ palide cu lumina dinnăuntru, care plutea încă, şi'şĭ îndreptă paşiĭ greoĭŭ spre cazarma unde avea să doarmă noaptea cea din urmă...

* * *

Somnul ĭ-a fost o trudă, o aromeală cutreerată de visurĭ neînţelese, în care toate gîndurile de seară îĭ apăruseră din noŭ, schimonosite, desperechiate ca nişte stanţe, pline de fiorĭ şi pline de zbucium... Toate se amestecaŭ într'un vălmăşag imposibil aevea. Aci erà de şapte-spre-zece anĭ şi'şĭ oglindea chipul vesel în ochiĭ albaştri aĭ Elizeĭ, aci erà dezertor din armată, rătăcitor pe o barcă, alungat din urmă de nişte puterĭ diforme, care urlaŭ, pe cînd valurile eraŭ gata să 'l cotropească în tot minutul; aci se deschidea cerul şi se arătà un farmec, o lumină vie, eternă pentru cine ştie s'o cuprindă...

La ziuă a fost scutit de serviciŭ, şĭ-a dat în primire puşca, muniţia toată, hainele chĭar, şi ĭ-aŭ lăsat în schimb o tunică roasă, cîrpită, peste care onoarea de caporal stătea cocoţată ca un sarcasm. Cu un «capel» pe care se amestecaŭ toate culorile unuĭ curcubeŭ, cu o pereche de cisme enorme, scâlciate şi împeticite, s'a prezentat în faţa căpitanuluĭ.

Aci a primit foaia de trecere în rezervă, biletul de drum pîn' la Bucureştĭ şi un franc care i se cuvenea pe zece zile servite. Căpitanul n'a uĭtat, fireşte, să-ĭ maĭ dea şi sfaturĭ părinteştĭ.

Şĭ-a luat ziua bună de la tovarăşĭ şi a plecat fără să-i se cînte «rezerva», cum nu i se cîntase nicĭ «de recruţĭ» cînd a intrat.

Peste un ceas erà la gară, şi pornea cu trenul, într'un vagon de clasa III-a.

II.

Bucureştĭ!

Pe o căldură de 40 grade într'o atmosferă încărcată şi murdară, pe uliţele transformate par'că în nişte cuptoare necurate, rezervistul îşĭ luă drumul, fără să ştie unde, fără scop, privind în toate părţile. Trăsurile cu coşul ridicat, tramwayurile grele şi sgomotoase, căruţele hodorogite circulaŭ înghesuindu-se, pe cînd birjariĭ ţipaŭ mereŭ, asudaţĭ şi eĭ şi caiĭ şi muşteriĭ. Dealungul căeĭ Griviţeĭ, negustorĭ în vestă, femeĭ cu fuste uşoare, copiĭ aproape desbrăcaţĭ, priveaŭ comvoĭul care curgea de la gară, obosit, uniĭ cu geamantane'n mînă, alţiĭ cu cîte un ţigănaş, care schimbà sacul de drum al călătoruluĭ cînd într'o mînă, cînd într'alta.

Din cînd în cînd cîte o casă mare, frumoasă, cu perdelele lăsate... Şi cîrcĭumĭ multe, pe zidurile cărora eraŭ măsgălite inscripţiĭ caraghioase, reclame de vin, de bere, de limonadă; pe alocurea cîte un miros de bucate te izbea din fundul uneĭ prăvăliĭ murdare.

Pe tot drumul nu mîncase de cît covrigĭ. Iĭ erà foame şi se uĭtà jinduit la birturile care-şĭ aşezaseră afară grătare pe care sfîrîĭaŭ cîrnaţiĭ şi fleicile dogorite de jaratic, stropite din cînd în cînd de picurĭ de sudoare ce curgeaŭ de pe faţa bucătaruluĭ. Covrigiĭ îĭ cumpărase din gologaniĭ pe carĭ îĭ avea înainte de soldă, francul îl avea întreg.

Mergea înainte. Pe calea Victorieĭ, oameniĭ se grăbeaŭ. Tinerĭ în haine de vară, cu haina peste cămaşe, încinşĭ cu cordoane, apăraţĭ de umbrele în potriva soareluĭ; femeĭ îmbrăcate în mătăsurĭ subţirĭ prin care se zăreaŭ braţe şi spinărĭ albe; apoĭ trăsurĭ şi ĭar trăsurĭ. In cîte un colţ de stradă, un gardist care îşĭ scotea chipiul şi-şĭ ştergea faţa cu o basma mare, leorcăită de mult; pe alocurea prăvăliĭ cu pînzele lăsate dedeaŭ cîte un crîmpeiŭ de umbră vitrinelor încărcate; maĭ departe cîţĭ-va hamalĭ carĭ stropeaŭ din nişte tulumbe, pe cînd cocoanele îşĭ ridicaŭ rochiile cu graţie şi cu intenţiĭ.

El îşĭ vedea de drum, oprindu-se din cînd în cînd să admire o casă, o vitrină, o femee. Din pavajul înfierbîntat se urcaŭ valurĭ nevăzute de căldură, din gangurĭ ĭeşà un miros cald, greoĭŭ, îngrozitor, fără nume. Din vreme 'n vreme întîlnea cîte un ofiţer în bluză, grăbit, aproape alergînd pe jos, orĭ zărindu-se din fundul uneĭ trăsurĭ, orĭ pe banca unuĭ tramvay deschis: salutà, căcĭ nu scăpase de haine şi treceà înainte.

Tot înainte! Işĭ făcea socoteala: azĭ avea să colinde aşà 'n neştire şi să mănînce patruzecĭ de banĭ, maĭ pe 'nserate, ca să aibă şi pentru mîine. De culcat, vara e uşor lucru: sînt atîtea unghere uĭtate de oamenĭ, pe unde nu trece nimenĭ! Apoĭ, mîĭne are să alerge să găsească cevà de lucru. Unde, nu prea ştià. Are să bată la uşile ministerelor, pe la cancelariĭ, pretutindenĭ; are să-şĭ arate foaĭa de trecere 'n rezervă, atestatul de la gimnaziŭ, şi are să găsească cevà ...

* * *

Insă iluziile-ĭ fugiră una cîte una. Peste tot i s'a rĕspuns că să facă o petiţie şi «la primul loc vacant» o să'l aibă 'n grije. Peste tot apoĭ, vorbele astea:

— Acuma 'n vacanţie, greŭ de găsit. Nu sunt lucrărĭ, pe urmă ceĭ marĭ lipsesc. La toamnă, poate!

Şi a doua zi şi a treĭa zi acelaşĭ lucru: la toamnă!

Insă foamea aşteaptă oare pîn'atuncĭ? Dimineaţa de tot, plimbîndu-se pe dinaintea cafenelelor, cu nădejdea ca să găsească un ban aruncat din greşală de vre-un chelner odată cu scrumul de pe tăvĭ, se plecà adesea la pămînt, înşelat

de o părere, adunînd capace de cutiĭ cu chibriturĭ în loc de banĭ; după amiază gonit de foame pe uliţele aprinse, cu gura arsă de sete, cu foamea ca povară, cu picioarele arse de cald, de oboseală, de slăbiciune, se oprea în dreptul ferestrelor de la birturĭ, unde se arătaŭ puĭ friptĭ, verdeţurĭ, castroane cu ĭaurt şi fructe şi prăjiturĭ şi atîtea lucrurĭ al căror gust îl şi uĭtase! Işĭ tîrà pretutindenĭ mizeria care ţipà în haĭnele zdrenţăroase de fost apărător al ţăreĭ, îşĭ tîrà cizmele ce-ĭ păreaŭ din ce în ce maĭ grele, şi une orĭ îĭ venea să plîngă.. In dreptul luĭ Capşa, steteaŭ afară la mese oamenĭ carĭ beaŭ cevà verzuĭ, cu trestia, ca să nu-şĭ strice dinţiĭ. Eraŭ oameniĭ care cautà să-şĭ facă poftă de mîncare, pe cînd la ferestre se arătaŭ atîtea bunătăţĭ, pe care le ghicea că sînt bunătăţĭ...

Acum cînd nu mîncase de două zile, acum cînd i se părea că toţĭ trecătoriĭ îĭ cunosc sărăcia, în ochiĭ luĭ începea să se vadă ura. O femeĭe frumoasă şi elegantă, un om bine îmbrăcat, un copil într'o trăsură, toate nu-ĭ dedeaŭ decît un singur gînd:

— Ce te-aşĭ maĭ gîtui!

Şi pornea înainte, sperios, par'că 'l urmărea cineva. Cînd se 'nserà, umbrele de la felinare i se păreaŭ oamenĭ carĭ îl pîndesc...

(Va urma)

Anton Bacalbaşa.

STUDENŢIĬ

In zilele din urmă n'am avut alt-ceva maĭ important la ordinea zileĭ. Nicĭ chiar al 2-lea fericit eveniment, nicĭ chiar Expoziţiunea Cooperatorilor, nicĭ chiar D-l Softa, cel maĭ cerber dintre cîĭniĭ Romînieĭ, n'aŭ putut eclipsa aceea ce e născut să rămînă luceafăr.

Dar intenţiunea şi misiunea mea pe acest negru pămînt şi pe această albă hîrtie nu este să fac politică. S'a făcut atîta politică cu studenţiĭ, în cît eŭ m'am hotărît să 'ĭ tratez şi cu niţică literatură. Cînd un bolnav nu vrea să se vindece prin mijloacele ordinare cunoscute, schimbă medicaţia.

O mică comparaţie între un trecut foarte apropiat şi prezent.

Şi subsemnatul a fost student. In registrele Universităţeĭ n'aveţĭ să găsiţĭ nicăerĭ numele *Tistu*, dar vă daŭ parola de onoare că am fost student. Şi încă ce student!

Pe vremurile mele—şi nu 's tocmaĭ bătrîn—studenţimea care se agita nu prea cunoştea calea care duce la Cluburile politice. Uniĭ reînviaŭ pe studenţiĭ luĭ Paul de Kock, alţiĭ făceaŭ agitaţie, din sentimentul independenţeĭ, întemeiaţĭ pe credinţe, streinĭ de combinaţiunile politicianilor. Eram în adevăr studenţĭ. Ce e dreptul că nu prea studiam lucru mare, dar, în sfîrşit, putea să ne pue profesoriĭ măcar 10 la... conduită.

Eĭ! ce era o dată, cum ar zice nemuritorul Hagi Vasile de la cafeneaua otelului Simion!

In strada Clopotarĭ şedeaŭ cincĭ camarazĭ în două odăĭ. Ce nu se făcea acolo! Un adevărat local de petrecere, rendevuul *selectuluĭ* şi *psutuluĭ*, toţĭ băeţiĭ hazliĭ, toate damele vivante, aveam clavir, vinişor, dispoziţie în totdeauna şi parale nicĭ odată.

Şedinţele se sfîrşeaŭ regulat despre ziuă. Apoĭ băeţiĭ noştri dormeaŭ zdravăn pînă a doua zi la 12.

Insă, cum nu este soare fără nor, nicĭ roză fără spinĭ, trebuia ca şi viaţa aceasta fără grijĭ să fie turburată de negre supărărĭ. La sculare băeţiĭ constataŭ invariabil că sticlele cu vin, maĭ ales când se găsea vin străin, rămîneaŭ deşerte. Cine să fie autorul acestuĭ furt îndrăzneţ?! Cercetările şi bănuelile reciproce aŭ durat mult, aŭ durat pînă ce juniĭ aŭ descoperit pe cucoana gazda. Da, cucoana gazda. Aşa damă de 50 de anĭ cum era dumneaeĭ, şi aşa moralistă cum se arăta către tinerime, se întroducea regulat în odae, constata că toţĭ chiriaşiĭ sforăiaŭ număru *aînţ* şi... gîl, gîl, gîl, deşerta tot vinul generos.

Cînd adevărul, crudul adevăr fu descoperit, o răzbunare şi maĭ crudă fu pusă la cale. Dar ce răzbunare!

In seara aceleĭ zile, care trebuia să precedeze o dimineaţă memorabilă, tineriĭ noştri îşĭ aşezară bateriile. O sticlă de *Bordeaux* fu adusă, toată lumea bine-voi să guste, paharele se succedară, apoĭ sticla rămase goală. Atuncĭ, în locul vinuluĭ franţuzesc, un noŭ lichid fu întrodus în sticlă; lichid profan, uman, galben ca un şopran, cum ar zice popa Varlam din Ciolan Schit de oase cuvioase. Şi sticla rămase pe masă la locul

obicinuit în vaza lămurită a cucoaneĭ gazde moralistă.

A doua zi dis de dimineață toțĭ băețiĭ ĭereaŭ deștepțĭ și așteptaŭ fericitul eveniment. (Fără Calambur). In sfîrșit așteptările lor n'aŭ fost zadarnice.

Era o dimineață senină și plină de soare. Zăpada scînteia pretutindenĭ, săniile zornăiaŭ pe strade și neaua scîrțiia sub picĭoare. O ușă se deschide cu precauțiune. Totul tăcea în natură. Cucoana gazda îșĭ introduce nesățiosul ĭeĭ corp, apoĭ ușa se închide fără zgomot. Incet, încet, în vîrful degetelor, dînsa înaintează, ajunge lîngă masă, pune mîna pe sticlă, îĭ examinează în lumină conținutul — iera pe jumătate — apoĭ o duce la gură și... gîl, gîl, gîl!...

Oroare!... Cucoana gazda înghite, se gîndește o clipă, face o strîmbătură, scuipă, se uită la sticlă, iar scuipă și... toate plapomele încep să bîție spasmodic.

Cucoana gazda moralista se uită îngrijată în jurul eĭ, ideĭ sinistre o cuprind, casa se învîrtește cu ea, urechile îĭ vîjie, vederea i se împăinjenează, întinde mîinile ca să depărteze urîta vedenie și, ca o a doua Lady Macbeth, strigă: «Pĭeĭ sticlă afurisită... pĭeĭ!... Ceasu-«rile opt dimineața... In iad se mișcă diavoliĭ «prin paturĭ!... Oh! Cine ar fi crezut ca această «sticlă să nu fie cu vin!... Ce! gura mea să «rămîie spurcată!... Simț, aci, un miros de... «natură omenească, pe care nu-l va putea dezin-«fecta, toate apele de Colonia, toate eau de lu-«benurele, și toate prafurile de dințĭ. Oh! oh! «oh!... Spală-te în gură!...»

Cruda realitate apare, un rîs zgomotos izbucnește de sub plapome, cocoana gazdă, deșteptîndu-se, o șterse repede cu coada între picioare.

Și cîte și cîte de acelașĭ calibru.

In materie de revoluțiunĭ studențiĭ nu cunoșteaŭ pe casieriĭ cluburilor politice. Făceaŭ mișcările pe socoteala lor, dedeaŭ de lucru polițieĭ, dezveleaŭ statuelĕ, zvîrleaŭ cu nisip în ochelariĭ procurorilor, rupeaŭ mustețile polițiștilor, poposaŭ la «mititeĭ» și se trezeaŭ a doua zi dimineața la poliție.

Uniĭ, ceĭ maĭ proștĭ, studiaŭ și treceaŭ examenele, mergeaŭ regulat la cursurĭ și se roșeaŭ ca sfecla cînd se întîlneaŭ cu cîte o damă. Aceștia formaŭ clasa desprețuiților carĭ, nicĭ odată nu s'ar fi compromis în agitațiunĭ, dar fie-care din eĭ avea cîte un patron politic.

Altă lume, alte năravurĭ. Par'că vorbim de un trecut depărtat. Cum s'aŭ schimbat toate în două-zecĭ de anĭ!

Acuma ne găsim în plin progres, studențiĭ tratează chestiile cele marĭ, în clasele primare se vorbește de amor, liceeniĭ joacă «Panțarola» la Cazes, iar studențiĭ modifică Carta Europeĭ, după ce se joacă cu miniștriĭ și cu guvernele.

Eŭ prefer pe studențiĭ din vremea mea.

Tistu.

ȘTIRĬ LITERARE

La 15 Noembrie va apare în editura Samitca din Craiova *Glume și Poveștĭ* de *Dumitru Stăncescu*.

Volumul va coprinde în afară de poveștĭ și *60* de glume (snoave) maĭ toate inedite.

Acest volum va fi însoțit de o scrisoare a D-luĭ *A. Vlahuță* către autor, iar coperta va fi ilustrată de *Jiquidi*.

* * *

Se vorbește că în curînd comitetul teatral va fi sporit cu alțĭ cincĭ membriĭ spre a putea să se ocupe maĭ de aproape cu lucrările dramatice ce se prezintă spre aprobare.

POȘTA REDACȚIEĬ

M. A. Ranet. *Iașĭ.* — Pentru articole traduse, și încă slab, nu se trimit 20 leĭ. De-ce? Maĭ întîiŭ, fiind-că nu le publicăm.

Zenobia. *Ploieștĭ.*—Regretăm, dar tot slab.

Zi/im. *Iași.*—Numaĭ *bun* să fie.

I. S. *Bacăŭ.* — Nu ne-ațĭ ințeles; am zis că nu ĭe de ajuns să facețĭ să rimeze cuvintele; maĭ trebue și alt-ceva pînă să fie poezie. — Acelaș rĕspuns și de astă dată.

Mar.—Tabloul ĭerà de ajuns; explicația de prisos.

M. Gh. *R. Sărat.* — «Odată și acum...» Odată, fugeațĭ de la școală, acum, scriețĭ nuvele; rĕŭ făceațĭ și atuncĭ și acum.

D-neĭ X., *din nenorocire... etc.* Dacă aceasta ar putea să vă consoleze, v'am putea spune că articolul care v'a plăcut așà de mult ĭe scris tot de un transilvănean.

OARBA...

SITUAȚIUNEA POLITICĂ

O săptămînă agitată. — Generalul Poenaru.—Generalul Scheletti. — Reforma impositelor. — Generalul Manu.

O săptămînă agitată

Săptămîna care a trecut a fost foarte bogată în fapte de tot felul.

Săptămîna asta s'a înregistrat demisiunea generaluluĭ Poenaru, proiectul guvernuluĭ de a reforma impozitele și venirea eventuală a D-luĭ general Scheletti în capul ministeruluĭ de răsboiŭ.

Generalul Poenaru

Demisiunea generaluluĭ Poenaru este deja un fapt îndeplinit, deși pînă acum ea n'a fost primită din causa serbărilor regale. Peste cîte-va zile însă ministrul de răsboiŭ se va retrage din minister pentru a șĭ regula poziția față de justiție.

Și nu va avea nicĭ măcar mîngîĭerea să se întoarcă la vechiul săŭ comandament, la divizia din Tîrgoviște, căcĭ deocamdată va fi pus în disponibilitate. Și poate că în urma poziției sale dificile față de opinia publică, va cere D sa însușĭ să se retragă din armată și să se mulțumească cu pensia de general.

Urmașul săŭ este deja desemnat în persoana nouluĭ general Scheletti, protegiat de D. Lascar Catargiu.

Generalul Scheletti

Generalul Scarlat Scheletti, actual comandant al divisiuneĭ din Botoșanĭ, a împlinit deja 57 de anĭ, născut fiind în 1837 în 12 Ianuarie.

Intrat în armată în etate de 19 anĭ, la 1858 a înaintat la gradul de sergent-major și tot în acelașĭ an la cel de sublocotenent.

In timpul răsboiuluĭ a fost înaintat la gradul de locotenent-colonel și în 1883 la gradul de colonel. Fiind unul din ceĭ maĭ bunĭ amicĭ aĭ D-luĭ Lascar Catargiu, în anul 1889 s'a retras din serviciul activ și a fost numit întîĭ prefect de Covurluĭ și-apoĭ prefect de Constanța.

In administrație n'a fost de loc norocos, căcĭ în timpul cînd a fost el prefect de Constanța banditul Licinsky și ceĭ-l'alțĭ aŭ cutrierat toată Dobrogea, fără a fi jenațĭ nicĭ de administrație nicĭ de potere.

Din pricina asta a fost apoĭ rechemat în armată, încredințîndu-i-se comanda regimentuluĭ Siret No. 11 și a brigăziĭ No. 12.

Reforma impozitelor

O altă cestiune care pasionează spiritele este intenția guvernuluĭ de a reforma sistemul actual de imposite, pentru a preveni un eventual deficit budgetar și pentru a putea întîmpina nouile cheltuielĭ ce le reclamă jandarmeria rurală și legea cleruluĭ, cu atît maĭ vîrtos că taxa popărituluĭ se va reduce în anul viitor la treĭ leĭ și apoĭ treptat în fie-care an pînă la un leŭ.

Această reformă însă se va mărgini la crearea unuĭ noŭ monopol, anume monopolul spirtoaselor, de cum-va guvernul va isbuti să învingă toate greutățile ce se opun din partea burghezimeĭ rurale și urbane acestuĭ monopol.

Generalul Manu

Tot generalul Manu este acela, care caută maĭ mult să profite de această nouă ocazie, pentru a provoca o criză ministerială. Căcĭ D-sa socotește, că o dată criza izbucnită, Regele nu se va adresa liberalilor, carĭ sînt atît de dezorganizațĭ, ci luĭ, ca președinte al Camereĭ.

Generalul Manu a avut aseară o consfătuire intimă cu cîțĭ-va deputațĭ și senatorĭ guvernamentalĭ asupra situațieĭ. Dar fiind foarte puținĭ deputațĭ în Capitală, ambițiosul general n'a avut îndrăzneala să lanseze nicĭ un atac în contra guvernuluĭ. De alt-fel, președintele Cameреĭ, înțeles cu D-niĭ Al. Lahovari și Gr. Păucescu așteaptă deschiderea Corpurilor legiuitoare, ca apoĭ să înceapă campania în contra junimiștilor.

Ocazia cea maĭ favorabilă i-se va prezinta, cînd se va începe discuția legeĭ minelor proiectată de D. Carp. Această lege coprinzînd maĭ multe dispozițiunĭ privitoare la asigurarea soarteĭ lucrătorilor minerĭ, vechiĭ conservatorĭ vor imputa D-luĭ P. P. Carp, că vrea să facă socializm.

Inf.

MERSUL TRENURILOR

PLEACĂ DIN BUCUREŞTI SPRE:

LA ORA			LA ORA		
5.00	dim.	Giurgiŭ, Smărda.	2.50	p. m.	Titu, C.-Lung, Piteştî, Slatina, Craiova.
5.35**	»	Smîrda, Rusciuk, Varna, Constantinopol.	4.10	»	Ciulniţa, Călăraşî, Slobozia.
6.45	»	Călăraşî, Slobozia, Ciulniţa, Feteştî, Făureî, Cernavoda, Constanţa.	4.40*	»	Ploeştî, Câmpina, Sinaia, Predeal, Braşov, Arad, Budapesta, Viena
7.00	»	Ploeştî, Slănic, Buzĕŭ, R.-Sărat, Focşanî, Odobeştî, Mărăşeştî, Tecucî Bêrlad, Vasluî, Huşî, Iaşî, Adjud, T.-Ocna, Bacăŭ, Piatra-N., Roman, Paşcanî, Fălticenî Botoşanî, Suceava.	5.25*	»	Filaret, Comana, Giurgiu Smărda.
7.10	»	Titu, Piteştî, Slatina, Craiova, T.-Severin, Vĕrciorova, Temişoara Budapesta, Viena, Paris, Londra.	5.50*	»	Titu, Piteştî, Slatina, Craiova, T.-Severin, Viena, Paris.
7.20	»	Titu, Piteştî, T.-Măgurele, Slatina, Drăgăşanî, Ocnele-Marî, R.-Vâlcea Caracal, Corabia, Craiova, Filiaşî, T.-Jiŭ, T.-Severin, Vêrciorova.	6.10	seara	Ploeştî, Buzĕŭ, R.-Sărat, Focşanî, Brăila, Galaţî.
7.45*	»	Ploeştî, Câmpina, Sinaia Predeal, Braşov, Cluj, Budapesta, Viena.	7.00	»	Titu, Têrgovişte, Lăculeţe, Pucioasa.
8.01	»	Filaret, Comana, Giurgiŭ, Smărda	9.00	»	Ploeştî, Buzĕŭ, R.-Sărat, Focşanî, Mărăşeştî, Tecuciŭ, Bârlad, Huşî, Vasluiŭ, Iaşî, Unghenî, Odessa
8.10	»	Titu, Tărgovişte, Lăculeţe, Goleştî, C.-Lung.	10.05*	»	Ploeştî, Buzĕŭ, R.-Sărat, Focşanî, Mărăşeştî, Adjud, T.-Ocna, Bacăŭ, Piatra-N., Roman, Paşcanî, Iaşî, Dorohoî, Botoşanî, Suceava, Cernăuţî, Lemberg, Cracovia.
8.50	»	Ploeştî, Câmpina, Doftana, Sinaia, Predeal, Braşov.	11.05*	»	Ploeştî, Buzĕŭ, Brăila, Galaţî.
11.45	»	Ploeştî, Buzĕŭ, R.-Sărat, Focşanî, Mărăşeştî, Tecuciŭ, Brăila, Galaţî.	11.25	»	Titu, Piteştî, T.-Măgurele, Slatina, Drăgăşanî R.-Vâlcea, Caracal, Corabia, Craiova, Filiaşî, T.-Jiŭ, T.-Severin, Vĕrciorova, Mehadia, Temişoara, Budapesta.

* O steluţă indică trenurile accelerate.
** Două steluţe indică trenurile fulger.
Treuurile fulger pleacă spre Giurgiŭ, Rusciuc şi Constantinopole, Dumineca la 5.35 dim.; la Pesta, Viena, Paris şi Londra, Lunî la 7.10 dim.

SOSEŞTE LA BUCUREŞTI DE LA:

LA ORA			LA ORA		
5.30*	dim.	Galaţî, Brăila, Buzĕŭ, Ploeştî.	3.56**	p. m.	Constantinopole, Varna, Rusciuk, Smărda.
6.25	»	Buda-Pesta, Temişora, Mehadia, Vĕrciorova, Turnu-Severin, Târgu-Jiu, Filiaşî, Craiova, Corabia, Caracal, R.-Vâlcea, Drăgăşanî, Slatina, T.-Măgurele, Piteştî, Titu.	4.55	»	Constantinopol, Smărda, Giurgiŭ.
7.15	»	Cracovia, Lemberg, Cernăuţî, Suceava, Botoşanî, Dorohoî, Fălticenî Iaşî, Paşcanî, Rŏman Piatra-N, Bacăŭ, T.-Ocna, Adjud, Mărăşeştî Focşanî, R.-Sărat, Buzĕŭ, Ploeştî.	5.10	»	Galaţî, Brăila, Focşanî. R.-Sărat, Buzĕŭ, Ploeştî.
8.[illegible]0	»	Odesa, Unghenî, Iaşî, Vasluiŭ, Huşî, Bêrlad, Tecuciŭ, Mărăşeştî, Focşanî, R.-Sărat, Buzĕŭ Ploeştî.	7.20	seara	Smârda, Giurgiŭ, Comana, Filaret.
10.20	»	Lăculeţe, Têrgovişte, Titu, Pucioasa.	7.3[illegible]	»	Vĕrciorova, T.-Severin, T.-Jiu, Filiaşî, Craiova, Corabia, Caracal, R.-Vâlcea, Ocnele-Marî Drăgăşanî, Slatina, T. Măgurele, Piteştî, Titu
10.45	»	Smărda, Giurgiŭ, Comana, Filaret.	8.1[illegible]	»	Câmpulung, Goleştî, Lăculeţe, Têrgovişte, Titu Pucioasa.
11.00	»	Galaţî, Brăila, Focşanî. R.-Sărat, Buzĕŭ, Ploeştî.	8.30	»	Constanţa, Cernavoda, Făureî, Feteştî, Ciulniţa, Slobozia, Călăraşî.
11.20	»	Slobozia, Călăraşî, Ciulniţa.	8.45	»	Braşov, Predeal, Sinaia Doftana, Câmpina, Ploeştî.
11.40*	»	Paris, Viena, Budapesta, Vêrciorova, T.-Severin Craiova, Slatina, Piteştî Titu.	9.15*	»	Viena, Budapesta, Cluj Braşov, Predeal, Sinaia Câmpina, Ploeştî.
12.20*	p. m.	Viena, Budapesta, Arad, Braşov, Predeal, Sinaia Câmpina, Ploeştî.	9.55	»	Suceava, Botoşanî, Fălticenî, Iaşî, Paşcanî. Roman, Piatra-N., Bacăŭ, T.-Ocna, Adjud. Huşî, Vasluiŭ, Bêrlad, Tecucî, Mărăşeştî, Odobeştî, Focşanî, R.-Sărat Buzĕŭ, Slănic, Ploeştî
12.55	»	Craiova, Slatina, Piteştî, Câmpu-Lung, Titu.	10.55**	»	Londra, Paris, Viena, Budapesta, Temişoara, Vĕrciorova, T.-Severin, Craiova, Slatina, Piteştî, Titu.

* O steluţă indică trenurile accelerate.
** Două steluţe trenurile fulger.
Trenurile fulger sosesc de la Londra, Paris, Viena şi Vĕrciorova, Sâmbătă la 10,55 seara; de la Constantinopol, Rusciuc şi Smârda, Duminică la 3.56 s.

«Tipografia Nouă», Gr. Panaitescu, Pasagiul Bănceĭ Naţionale, 19.